

ĐÈN SOI ĐƯỜNG GIÁC NGỘ (BỒ ĐỀ ĐẠO ĐĂNG LUẬN)

Atisha Dipamkara

Con xin đỉnh lễ tới Đấng Văn Thù tươi trẻ,

1. Con xin đỉnh lễ với
Tất cả lòng thành kính
Tới các đấng Chiến Thắng
Trong cả ba thời gian
Tới giáo Pháp, Tăng đoàn
Như đệ tử thỉnh cầu, Janchup O
Con sẽ thắp ngọn đèn
Sáng soi đường giác ngộ
2. Hiểu được ba loại người
Tùy theo từng căn cơ:
Thấp, vừa và tối thượng
Thầy sẽ giảng cho rõ
Tính chất từng cá nhân
3. Có người dùng mọi cách
Chỉ tìm cho riêng mình
Mọi lạc thú luân hồi
Đó là người sơ căn
4. Có người tìm bình yên
Chỉ cho riêng thân mình
Quay lưng với tất cả
Mọi lạc thú thế gian
Tránh mọi bất thiện hạnh
Đó là người trung căn
5. Lại còn có những người
Qua trải nghiệm khổ đau
Hoàn toàn muốn loại bỏ
Những khổ đau như thế
Cho tất cả mọi người
Đó là người thượng căn
6. Những chúng sinh tuyệt hảo
Cầu giác ngộ tối thượng
Thầy sẽ xin giảng giải
Những phương tiện tuyệt hảo
Đã từng được truyền giảng

7. Bởi những bậc Đạo sư
Trước những tranh và tượng
Của các bậc giác ngộ
Trước những nơi thánh tích
Những giáo Pháp tuyệt vời
Hãy dâng lên cúng dường
Hoa, hương hay những gì
Mình có thể dâng hiến
8. Bằng bảy nhánh cúng dường
Theo Hạnh Nguyên Phổ Hiền
Quyết tâm không quay lại
Nếu như chưa đến được
Nơi bến bờ nẻo giác.
9. Bằng tín tâm vững chắc
Nơi Tam Bảo nương vào
Một gối quỳ xuống đất
Hai tay chấp trang nghiêm
Lặp lại nguyện ba lần
Nguyện quy y xin thọ
10. Và con hãy phát khởi
Tình yêu thương vô bờ
Với hết thảy chúng sinh
Tất cả mọi chúng sinh
Không sót dù chỉ một
Khổ đau nơi ác đạo
Khổ sinh, già, bệnh chết
11. Mong muốn mọi chúng sinh
Giải thoát khỏi khổ đau
Mọi loại nỗi khổ cùng
Và cả nhân của khổ,
Quyết tâm không thoái chuyển
Để đạt quả Bồ Đề
12. Những đại nguyện như vậy.
Phẩm tính tốt phát ra
Đều đã được giải thích
Bởi Di Lạc Từ Tôn

Trong kinh *Thân tỏa rộng*

13. Học lợi ích vô biên:
Tâm mong cầu giác ngộ
Nhờ đọc bản kinh này
Cũng như nhờ nghe giảng
Liên tục phải gắng tâm
Không bao giờ thoái chuyển
14. Trong kinh *Viradatta vấn thỉnh*
Giải thích mọi công đức
Và thầy nói tóm lược
Chỉ bằng ba khổ sau
15. Nếu tấm lòng vị tha
Sở hữu một hình tướng
Thì dù hư không rộng
Bao la tới cỡ nào
Cũng không sao chứa trọn
16. Nếu ai đem châu bảo
Lấp đầy các cõi Phật.
Bằng số cát sông Hằng
Đem dâng lên cúng dường
Chư Phật khắp mười phương
17. Cũng không sao sánh nổi
Với công đức một người
Chấp tay cầu giác ngộ
Bởi vì công đức này,
Là vô lượng, vô biên
18. Phát tâm cầu giác ngộ
Luôn nỗ lực đề cao
Để trong mọi đời kiếp
Không bao giờ rời xa
Giới hạnh như đã giảng
19. Không kết nguyện những giới
Tâm cầu giác ngộ không tăng
Nỗ lực thọ trì giới
Nếu như con luôn muốn

- Quả bồ đề thành tựu
20. Cho những ai gìn giữ
Bất cứ giới luật nào
Trong bảy loại biệt giới, Pratikmosha
Là điều kiện tiên quyết
Tiếp, thọ Bồ Tát giới
 21. Chư Như Lai đã giảng
Bảy biệt giới giải thoát
Cao quý nhất là giới
Thọ cụ túc giới nguyện
 22. Như đã nói trong kinh
Kinh *Thập địa Bồ Tát*
Ở nơi chương giới luật
Xin thọ Bồ Tát giới
Nơi một vị Đạo sư
Có đầy đủ phẩm tính
 23. Hiểu rằng một vị thầy
Có đầy đủ phẩm tính
Là vị thầy khéo biết
Đầy đủ hết lễ nghi
Truyền cho những giới nguyện,
Là vị thầy giới hạnh
Cùng với sự tự tin
Đầy đủ lòng bi mẫn
Để trao truyền giới hạnh
 24. Còn dù con đã cố
Không gặp thầy như vậy
Ta sẽ chỉ cho con
Cách đúng để mà thọ
Những bồ tát giới nguyện
 25. Như đã được giải thích
Trong *kinh đức Văn Thù*
Trang nghiêm cõi tịnh độ
Nói rằng từ xưa xưa,
Khi còn là quốc vương
Danh hiệu Am ba ra ja

- Người đã từng phát tâm
Mong cầu đạt giác ngộ
Người làm theo cách này
Giờ thầy sẽ viết lại
Đúng theo cách của Người
26. Đối trước đấng bảo hộ,
Phát khởi cầu giác ngộ
Con mời mọi chúng sinh
Đến như những vị khách
Và bằng một ý chí
Giúp họ thoát luân hồi
27. Từ nay cho đến ngày
Con đạt được giác ngộ
Con nguyện xin từ bỏ
Những ý đồ hãm hại
Giận dữ, tham, đố kỵ
28. Nguyện sẽ giữ giới hạnh
Rời việc ác, tham lam
Hoan hỷ trong giới nguyện
Rèn mình nối gót Phật
29. Con cũng không hăm hở
Đạt giác ngộ cho nhanh
Mà con nguyện ở lại
Xin làm người sau cùng
Vì tất cả lợi lạc
Của mọi chúng hữu tình
30. Nguyện con sẽ làm sạch
Hằng hà sa số cõi
Và trụ ở mười phương
Cứu vớt cho tất cả
Những ai gọi tên con
31. Con nguyện làm thanh tịnh
Tất cả mọi bất tịnh
Phát bởi thân, ngữ, tâm
Con nguyện sẽ trì giới
Việc ác không dám làm

32. Khi những thệ nguyện này
Rèn cùng lòng vị tha
Trong ba loại giới luật
Thì đó chính là nhân
Làm sạch thân, ngữ, ý
33. Nương nhờ những nỗ lực
Giữ giới nguyện thanh tịnh
Nhằm tới bờ nẻo giác
Đó chính bồ tư lương
Làm nguyện ước thành tựu
34. Như chư Phật đã nói
Nhân của sự thành tựu
Tích tụ bồ tư lương
Công đức và trí tuệ
Là tri giác cao hơn
35. Chim chưa đủ lông, cánh
Sao chạm tới trời cao
Chưa gom đủ năng lực
Của tri giác cao hơn
Làm sao ta có thể
Làm lợi chúng hữu tình
36. Công đức của một người
Dù đã tu trăm kiếp
Không đạt tri giác cao
Thì dù bao công đức
Vẫn không sao sánh nổi
Với công đức một ngày
Của người đã đạt được
Một tri giác cao hơn
37. Ai mà muốn hoàn thiện
Bồ tư lương giác ngộ
Nỗ lực không lười nhác
Thành tựu tri giác cao
38. Không có tâm an trụ
Tri giác cao không thành

- Vậy phải không ngại nghỉ
Hoàn thiện tâm an trụ
39. Nhân duyên thiền an trụ
Mà vẫn chưa gom đủ
Dù kiên trì ngàn năm
Quả vẫn không thể trở
40. Để có đủ nhân duyên
Như trong kinh đã dạy
Công đức thiền an trụ
Lấy đối tượng thanh tịnh
Nhiếp tâm vào để thiền
41. Khi đã đạt an trụ
Nhận thức cao sẽ đến
Nhưng nếu không thực hành
Vắng trí tuệ tuyệt hảo
Thì cũng chẳng thể nào
Tận diệt hết chướng ngại
42. Để loại trừ che chướng
Đạt giải thoát, toàn tri
Cần phải luôn gieo trồng
Một trí tuệ tuyệt hảo
Bằng phương tiện thiện xảo
43. Trí tuệ vắng phương tiện
Phương tiện thiếu trí tuệ
Sẽ chỉ là trói buộc
Vào nơi chốn luân hồi
Vậy phải luôn vận dụng
Thực hành với cả hai
44. Để loại bỏ nghi ngờ
Thầy giải thích cặn kẽ
Rõ ràng sự khác biệt
Phương tiện và trí tuệ
45. Trừ trí tuệ tuyệt hảo
Những ba la mật khác
Từ hạnh thí tuyệt hảo

- Là phương tiện thiện xảo
Như Chư Phật đã thuyết
46. Một khi đã hiểu rõ
Dùng phương tiện thiện xảo
Để trưởng dưỡng trí tuệ
Sẽ nhanh chóng đạt được
Quả vô thượng Bồ Đề
Chớ không chỉ duy nhất
Dựa vào thiên vô ngã
Để mà thành tựu được
47. Hiểu được sự rỗng rang
Của tồn tại cố hữu
Qua nhận ra các ẩn
Chỉ là sự hợp thành
Ẩn, xứ và rời giới
Đều chỉ là vô sinh
Hiểu biết được như vậy
Được gọi là trí tuệ
48. Một hữu thể tồn tại
Không thể được sinh ra
Hữu thể không tồn tại
Cũng không thể sinh ra
Tựa như bầu trời hoa
Cả hai lầm lẫn này
Vừa là điều vô lý
Vừa là điều như vậy
Bởi vì do cả hai
Không sinh khởi như vậy
49. Một sự vật sinh ra
Không phải từ tự nó
Cũng chẳng phải từ khác
Cũng chẳng từ cả hai
Mà cũng không phải là
Sinh ra bởi vô có
Vậy bản chất thực thể
Không hề có tự tính

50. Và còn hơn thế nữa
Vạn pháp khi xét ra
Cho dù một hay nhiều
Sẽ không thể tìm thấy
Bản chất của thực thể
Và nhờ đó hiểu được
Vạn pháp thực sự là
Không tồn tại cố hữu
51. Nơi *Bảy mươi khổ luận*
Để nói về Tính Không
Hay trong *Trung Quán Luận*
Đã giải thích rõ ràng
Bản chất của các pháp
Vốn chỉ là tính không
52. Vì những luận rộng lớn
Không thể kể xiết ra
Thầy chỉ xin tóm lại
Phần kết của từng luận
Cho mục đích tu thiền
53. Cho dù có thiền gì
Cũng phải quán vô ngã
Quán bản chất vạn pháp
Không cố hữu tồn tại-
Để mà trưởng dưỡng tuệ
54. Nếu có tìm trí tuệ
Cũng chẳng thể thấy đâu
Bởi bản thân trí tuệ
Là pháp không tự tính
Để quán xét trí tuệ
Thiền về không phân biệt
55. Bản chất của luân hồi
Là do tâm tạo dựng
Bản chất của luân hồi
Chỉ là tâm phân biệt
Lìa bỏ tâm phân biệt
Để đạt *Đại Niết Bàn*

56. Đấng Thiện Thệ đã giảng
Khái niệm về phân biệt
Chính là đại vô minh
Làm cho ta rơi vào
Biển luân hồi không dứt
An trụ trong vô niệm
Không có sự phân biệt
Thì lúc đó thấy được
Cảnh giới tựa không gian
Hiển lộ ra rõ ràng
57. Trong *Duy trì minh chú*
Nguyện nhận thức vô niệm
Đã được truyền dạy rằng
Khi chư vị Bồ Tát
Quán chiếu không phân biệt
Bài giảng tuyệt vời này
Thì cho dù có khó,
Họ cũng sẽ vượt qua
Đạt siêu vượt khái niệm
58. Khi đã hiểu chắc chắn
Qua kinh và luận điển
Hiểu được rằng vạn pháp
Không sinh, không tự tính
Vậy các con hãy thiền
Bằng tâm không phân biệt
59. Con hãy thiền như vậy
Khi đạt được “nội hỏa”
Hay thành tựu “hỷ lạc”
Và nhiều thành tựu khác
Rồi thì chẳng bao lâu
Đạt Bồ Đề giác ngộ
60. Nếu con muốn dễ dàng
Tích tụ mọi công đức
Để đạt quả Bồ Đề
Qua năng lực hành trì
Tụng đọc những minh chú
Thực hành hạnh an dịu

Tức tai và hơn nữa

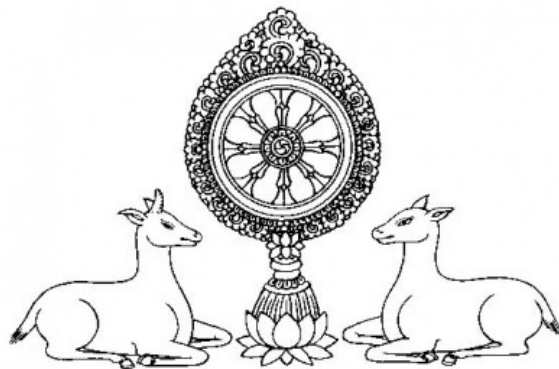
61. Muốn thực hành mật chú
Như đã được giải thích
Trong mật điển hành động
Trong mật điển thực hành
Cần nương vào năng lực
Của tám đại thành tựu
Hay những thành tựu khác
Tựa như bình chứa tốt.
62. Rồi để nhận quán đỉnh
Pháp đạo sư kim cương
Hãy làm hài lòng thầy
Qua phụng sự, cúng dường
Vâng lời thầy chỉ dạy
63. Khi được ban trọn vẹn
Pháp quán đỉnh đạo sư
Từ vị thầy hoan hỷ
Con sẽ được tịnh hóa
Mọi ác nghiệp sai lầm
Hoàn toàn được thanh tịnh
Để đạt quả thành tựu
64. Trong *Kinh Đại Mật Điển*
Của đức Phật Bản Lai
Nghiêm cấm rất rõ ràng
Những ai đã thọ giới
Trì giữ giới thuần tịnh
Sẽ không được nhận hai
Nhận quán đỉnh kín mật
Và quán đỉnh trí tuệ
65. Nếu như đang thực hành
Giữ giới hạnh nghiêm ngặt
Nhận những quán đỉnh này
Giới sẽ bị hoại hư
Bởi đã phá giới hạnh
66. Những người đang trì giới
Một khi phá giới rồi

Sẽ thất bại triền miên
Trôi lăn vào cõi thấp
Cũng sẽ chẳng bao giờ
Đạt được những thành tựu

67. Và sẽ không mắc lỗi
Nếu như đã nhận được
Pháp quán đỉnh đạo sư
Có được những hiểu biết
Nhờ được nghe giảng pháp
Hay giảng giải mật pháp
Thực hành lễ cúng lửa
Hay thực hiện cúng dường
68. Tôi, người trưởng tử, Dipamkarashrijnana
Đã thấy ra điều này
Như kinh điển đã nói
Cũng như được truyền giảng
Nay viết lại ngắn gọn
Như thỉnh cầu của Jangchup O

Đèn soi đường giác ngộ do học giả lớn của học viện Nalanda Atisha Dipamkara Shrijnana soạn tác, để trả lời cho những học giả của học viện Nalanda khẩn cầu Người trở về từ Tây Tạng, lẽ ra người phải quay về trong vòng ba năm, nhưng vì tình trạng chiến tranh ở Nepal nên người phải kéo dài thời gian. Bản văn soạn thảo chứa đựng toàn bộ thực hành *Lamrim*, là thực hành chính yếu của Phật pháp cho tất cả các truyền thống, ở Tây Tạng.

Dịch từ bản tiếng Anh tham khảo bản của Ruth Sonam và Thubten Jinpa.

Mọi sai sót là do người dịch

Mọi công đức xin hồi hướng chúng sinh pháp giới

Tâm Hạnh (Tenzin Nyidron) chuyển tiếng Việt

Với hai tay chấp lại con cầu khẩn

Xin chư Phật khắp mười phương

Hãy rọi soi ánh sáng giáo Pháp

Tới tất cả những chúng sinh

Đang hoang mang trong bóng tối mê mờ

